

STEG FÖR STEG CHECKLISTA FÖR BOSTADSRÄTTSFÖRENING

Genom att erbjuda laddning som tjänst till de boende är ni möjliggörare för ett mer klimatsmart bilval. Det gör också föreningen mer attraktiv för potentiella köpare.

Denna checklista är en sammanställning av materialet från [Energi- och Klimatrådgivningen Stockholmsregionen](#) samt projektet [Stolpe in för Stad och Land](#).

Steg 1: Kunskapsorientering och sälja in idén

- ☐ Titta på [inspelningen](#) och tillhörande material för grundläggande information om laddning och laddbara bilar.
- ☐ Presentera och diskutera idén i styrelse och bland medlemmarna.

Steg 2: Undersök intresse

- ☐ Gör en intressekoll bland medlemmar ([se exempel på enkätutskick](#)) och utvärdera svar:
 - Hur många har behov av laddning idag och hur många har behov inom 5 år?
 - Intresset väntas öka snabbt- Vill ni bygga ut stegvis eller har ni möjlighet att framtidssäkra genom att bygga eller åtminstone förbereda för fler laddplatser?
- ☐ Utse ansvarig för att driva processen och för att ta reda på förutsättningarna för elbilsladdning hos er.

Steg 3: Undersök och diskutera i styrelsen kring era förutsättningar och behov

- ☐ Kontrollera vem som äger marken eller garaget där ni vill ha laddplatser. Om er bostadsrättsförening inte äger marken måste ni komma överens med markägaren om vem som ska äga laddstationen.
- ☐ Hur stor är er huvudsäkring idag? Kolla med ert energibolag vilken effekt ni tar ut vid högbelastning. Hur mycket utrymme finns kvar för elbilsladdning?
- ☐ Ligger alla parkeringsplatser under samma elabonnemang eller kan installationen och effekten fördelas?

- ☐ Kartlägg bilarnas dagliga energibehov (antal bilar och genomsnittlig körsträcka). 20–30 st elfordon kan klara sig på 3-fas x 32A säkring.

Välj typ av utrustning:

- Vilket typ av laddkontakt/uttag vill ni installera? Typ 2 är europastandard och den typ som krävs för investeringsbidrag från Naturvårdsverket.
 - Vill ni ha fast kabel eller uttag för lös kabel? Fast kabel är bekvämt, men kan orsaka mer underhåll på sikt.
- ☐ Fundera över hur ni vill hantera kostnaderna för investeringen och drift (energi, service, ev. laddoperatör, ev. internetuppkoppling). Möjliga modeller kan exempelvis vara:
 - Föreningen tecknar avtal med en laddoperatör som sköter mätning och debitering av laddning.
 - Föreningen sätter ett fast pris för laddning baserat på en schablon och höjer parkeringsavgiften.
 - Laddning köps som tjänst av en extern part och användarna betalar direkt till denna.
- ☐ Kolla upp kring eventuell momsregistrering om ni vill ta betalt för faktisk förbrukning. Föreningar som fixar laddplatser och debiterar de boende för den el som används vid en laddplats kan behöva momsregistreras. Om totala värdet som debiteras under ett år understiger 30 000 kr kan föreningen bli momsbefriade. Läs mer hos Fastighetsägarna eller kontakta Skatteverket för att få mer information om hur detta påverkar er.
- ☐ Fråga försäkringsbolaget- Har de särskilda krav eller rekommendationer vid installation av laddplatser?

Steg 4: Kontakta leverantörer och ta in offerter

- ☐ Modifiera [färdig offertsvarsmall](#).
- ☐ Kontrollera att leverantörerna är godkända för F-skatt, registrerade hos Elsäkerhetsverket och har referenser till tidigare uppdrag.
- ☐ Kontakta minst två leverantörer (gärna fler) och begär in offerter. Se se aktuell leverantörslista på www.biofuelregion.se/kunskap/elfordon/
 - Går det att installera laddare med uttag för flera bilar?
 - Finns behov av att behålla motorvärmare parallellt? Är det möjligt?
 - Uppfyller laddaren samt installatören krav för eventuellt bidrag?
 - Vilken effekt kan den leverera? Många laddboxar går att ställa in på ett spann mellan 3,7–22 kW. Vanligen räcker 2,3–3,7 kW för hemmaladdning.
 - Vem ska ha åtkomst till laddaren och hur kan det styras? Kan föreningen administrera detta själv? För att endast behöriga ska få tillgång till att ladda kan olika identifikationslösningar användas, t.ex. app, nyckel eller RFID-bricka.
 - Kan laddaren kopplas upp mot internet, på vilket sätt?
 - Har laddaren en inbyggd jordfelsbrytare typ B? Det kan detektera felaktiga elströmmar.

- Vilken huvudsäkring har ni idag och kommer den räcka?
- Vilka möjligheter till lastbalansering/effektstyrning finns?
- Är det möjligt att få statistik över hur laddaren används?
- Ett överspänningsskydd kan skydda laddare och bil från åskskador.
- Vilka drifttemperaturer kan laddaren hantera? Tenderar garaget att bli varmt sommartid?
- Vilka garantier lämnas?
- Vill ni ha möjlighet att ladda på flera faser?
- Hur enkelt är det att använda laddaren? Många laddare kommunicerar med blinkande lampor i olika färger, kan en färgblind person tyda budskapen?
- Kan laddaren tillgänglighetsanpassas? Knappar, kontakt och display max 120 cm högt.
- Fundera på om ni behöver eventuell kringutrustning så som påkörnings-skydd, skyltning, belysning.

☐ Diskutera val av plats tillsammans med en installatör.

- Att bygga flera laddare samlat kan vara klokt ur ett anläggningsperspektiv, det underlättar service och underhåll samt kan ge lägre installations-kostnader.
- Kan laddbox monteras på vägg istället för stolpe så kan kostnader för markarbete minskas.

Steg 5: Utvärdera offerter – Diskussion i styrelse

☐ Jämför inkomna offerter och välj leverantör. Använd gärna [offertsvarsmall](#) som hjälp vid utvärderingen.

Steg 6: Sök investeringsstöd

- ☐ Läs aktuell information om olika bidrag och investeringsstöd på [naturvårdsverket.se](#)
- ☐ Vid behov kontakta din lokala Energi- och klimatrådgivare eller oss som jobbar i SiSL för tips råd.

Steg 7: Beslut och beställning

- ☐ Få godkännande från stämman.
- ☐ Beställ laddutrustning och arbete enligt vald offert.
- ☐ Se över hyresavtal om ni bygger fler platser än nuvarande behov. Om ni väljer att framtidssäkra kan ni behöva säga upp nuvarande hyresgäster på sikt och erbjuda dem alternativ. Undersök hur lång uppsägningstiden är, det är inte ovanligt att den är upp till 6 månader. Kanske kan avtalet sägas upp i förtid och ersättas med ett avtal med kortare uppsägningstid?
- ☐ Beställ anslutning för laddstationen i samråd med leverantören.
- ☐ Välj abonnemang- Utgå från befintligt elabonnemang eller teckna ett separat elabonnemang för laddstationen hos elnätsbolaget. Välj gärna ett elhandelsavtal med ursprungsmärkt förnybar el.

Steg 8: Plan för underhåll och service

- ☐ Leverantören genomför slutbesiktning.
- ☐ Gör en plan för underhåll och service, antingen genom leverantören eller i föreningen om ni valt att drifva själva.

Steg 9: Kommunicera och visa att ni erbjuder laddmöjligheter

- ☐ Sprid på föreningens hemsida, i nyhetsbrev, utskick mm. att ni erbjuder laddmöjligheter för boende och/eller gäster.
- ☐ Vid försäljning av bostadsrätter ökar attraktiviteten om det finns möjlighet att få laddplats i er bostadsrättsförening.
- ☐ Sätt upp tydlig skyltning vid behov (för gemensamma parkeringsytor och gästparkering).
- ☐ Följ gärna upp hur laddstationen används och dela med er av era erfarenheter till andra bostadsrättsföreningar.

Lästips för mer information

www.biofuelregion.se/sisl

Här finns frågor och svar kring elbilsladdning

www.emobility.se

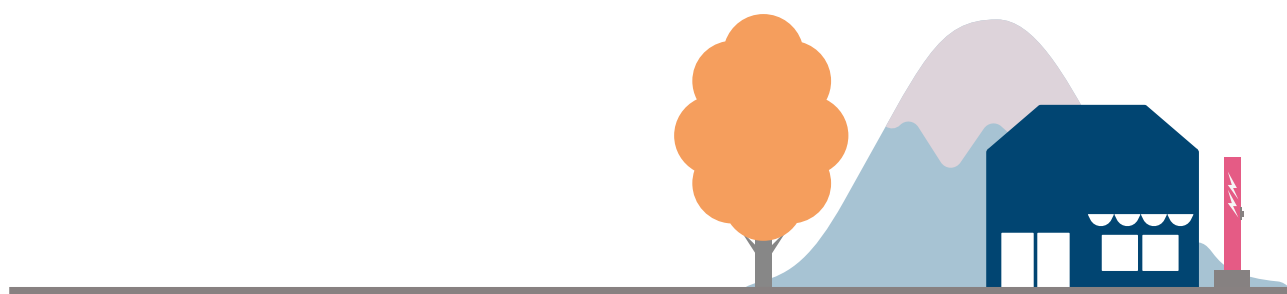
Kunskapsportal om elfordon och laddning, drivs av Power Circle

www.elsakerhetsverket.se

Läs elsäkerhetsverkets rekommendationer

www.fixaladdplats.se

Energi- och klimatrådgivarnas sida om hur du ordnar möjlighet att ladda hemma.

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Länsstyrelsen
Västernorrland

Region
Västernorrland

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

Sollefteå
kommun

Kramfors
kommun

BioFuel Region™